

I කොටස

- ක්‍රිස්තු වර්ෂ 1505 සිට 1948 දක්වා
- පෙනුගීසි (1505-1658), ලන්දේසි (1658-1796), බ්‍රිතාන්‍ය (1796-1948)
- සම්පූද්‍යාධික ස්වයංපෝෂිත ආර්ථිකයේ සිට වාණිජ ව්‍යාපාරික කෘෂිකර්මයට සංකුමණය වීම
- කොල්බඝක් සම්මේලනය (1833), බොනමෝර් වයවස්ථාව (1924), මැක්බොම් වයවස්ථාව (1931)
- සර්වජන වැඩිහිටි ජන්දය මත පදනම් වූ ප්‍රථම ව්‍යවස්ථාදායක මන්ත්‍රී මණ්ඩලය හඳුන්වාදීම
- පේමිස් ද අල්ටීස්, සී.චලිලිච්.චලිලිච්.කන්නන්ගර, එච්.එල්.ඩී. ගුණසේකර
- මිගේටුවන්නේ ගුණානන්ද හිමි, වලිවිට සරණකර හිමි, අනගාරික ධර්මපාල
- තේ (1867), රබර් (1876), කොප්රා, කොකෝශ්
- ක්‍රි.ව. 1931
- නැවීන අධ්‍යාපන පද්ධතියක් හඳුන්වාදීම; රේල්, මාර්ග, වරාය යන ප්‍රවාහන යටිනල පහසුකම් සංවර්ධනය
- සම්පූද්‍යාධික සමාජ ව්‍යුහය බිඳවැටීම; හුම් හිමිකම් නැතිවීම සහ ගොවීන් දිලිඹුබවට පත්වීම
- සිංහල සාහිත්‍යයේ නව ආකාර (නවකතා, කෙටිකතා, නාට්‍ය) හඳුන්වාදීම

II කොටස (ප්‍රග්න 14, 15, 16, 18)

14(අ)

බ්‍රිතාන්‍ය යටත් විෂේෂ පාලනය යටතේ ශ්‍රී ලංකාවේ මධ්‍යම පාලන ඒකක ඒකාබද්ධ කිරීමේ ක්‍රියාවලිය කොල්බඝක් සම්මේලනය (1833) මගින් ව්‍යවස්ථාපිත විය. 1815 මහනුවර අල්ලා ගැනීමෙන් පසු, දිවයිනේ විවිධ පාලන කොටස් (මාර්තු, උඩරට, වන්නි) එක්සත් කිරීමට බ්‍රිතාන්‍යයන් ඇඟිජ්‍යානය කළහ. මෙමගින් පළාත් තුනක් (බටහිර, දකුණු, උතුරු නිර්මාණය කරන ලද අනර, ඒවායේ පාලනය කොළඹ කේත්ද කරගත් මධ්‍යම පර්‍යාලනයක් යටතට ගන්නා ලදී. මෙය බඳු එකතු කිරීම, නීති පද්ධතිය, අධිකරණ ක්‍රමය ඒකාකාරී කිරීමට මග පැදිය.

14(ආ)

1931 මැයිලොම් වයවස්ථාවේ විශේෂන්වයන් හා ප්‍රධාන අඩංගුව:

- සර්වපත වැඩිහිටි ජන්දය මත පදනම් වූ ප්‍රථම ව්‍යවස්ථාදායක මන්ත්‍රී මණ්ඩලය
- රාජ්‍ය සභාව හා මන්ත්‍රී මණ්ඩලය යන ද්වීමණ්ඩල පද්ධතියක් හඳුන්වාදීම
- ඡායාරූප ආණ්ඩු සංකල්පය හඳුන්වාදීම (පළාත් පාලන ආයතන)
- විධායක, ව්‍යවස්ථාදායක, අධිකරණ අංශ වෙන් කිරීමේ මූලධර්මය අනුගමනය කිරීම
- සමස්ත ලංකාව සඳහා ඒකීය ආර්ථික ප්‍රතිපත්ති සම්මත කිරීමට හැකියාව ලබාදීම

15(ආ)

ප්‍රතිච්‍රියා තුළ ලංකාවේ ආර්ථිකයේ සිදු වූ මූලික වෙනස්කම්:

- කෘෂිකර්මිය විෂ්ලේෂය:** ස්වයංපෝෂිත කෘෂිකර්මයේ සිට වාණිජ කෘෂිකර්මයට (Plantation Economy) මාරුවීම. නේ, රබර්, කොප්රා වැනි අපනයන පදනම්න් කෘෂිකර්මය සංවර්ධනය.
- ආර්ථික ව්‍යුහයේ වෙනස:** සම්පූදායික ගම්බද සමාජයේ සිට මුදල් ආර්ථිකයට (Monetized Economy) සංකුමණය. බැංකු පද්ධතිය, තුළ සමාගම, ව්‍යුත්තිකරණ සමාගම් ඇතිවීම.
- ප්‍රවාහන හා සන්නිවේදන සංවර්ධනය:** රේල් පා (1864), මාරුග, වරාය (කොළඹ, ගාල්ල) සංවර්ධනය.
- වෙළඳපල පද්ධතිය:** විදේශ වෙළඳපල සමග සංජ්‍ය සබඳතා ස්ථාපන වීම. අපනයන-ආනයන ආර්ථිකයක් බිහිවීම.

15(ආ)

මන් වගාවේ බලපෑම් විශේෂීය:

ආර්ථිකයට:

- ධනාන්ත්‍රක: විදේශ මුදල් ආදායම වැඩි වීම, රජයට බදු ආදායම ලැබීම, රකියා අවස්ථා ස්ථාපන වීම
- සෘණාන්ත්‍රක: ආර්ථිකය නේ-රබර් මත අධික ලෙස රඳා පැවතීම, විදේශ වෙළඳපල උව්‍යාවචනවලට අසුවීම

සමාජයට:

- ධනාන්තක: නාගරික කේත්දු සංවර්ධනය, නවීන සේවා අවස්ථා ඇතිවීම
- සංණාන්තක: සමාජ අසමානතා වැඩිවීම, දක්ෂ ඉන්දියානු කමිකරුවන් ගෙන්වීමෙන් ස්වදේශීය සමාජයට බලපෑම්, සම්පූදායික සමාජ ව්‍යුහය බිඳවැළීම

පරිසරයට:

- ධනාන්තක: (සීමිනා) ආර්ථික වන වගාවන් හඳුන්වාදීම
- සංණාන්තක: විගාල වනාන්තර විනාගය, ගෙෂව විවිධන්වය අඩුවීම, පස අවනතිය, ජල සම්පත් දූෂණය

16(අ)

පුනරුදු යුගයේදී සිදු වූ අධ්‍යාපන පරිවර්තනය හා එහි ලක්ෂණ:

- බටහිර අධ්‍යාපන පද්ධතිය හඳුන්වාදීම:** මිශනාර පාසල් (1815 පසු), රජයේ පාසල් (1836 පසු), ඉංග්‍රීසි මාධ්‍ය අධ්‍යාපනය
- උසස් අධ්‍යාපනය ඇරඹීම:** කොළඹ ජේසු ක්‍රිස්තු කොලොජීය (1823), රෝයල් කොලොජීය (1836), විද්‍යාලංකාර පිරිවෙනු
- ස්ත්‍රීන්ගේ අධ්‍යාපනය:** හාන්පසින්ම ප්‍රවලින වීම, රජයේ ගැහැණු පාසල් ආරම්භය
- ප්‍රජා අධ්‍යාපනය:** බෙඟද්ධ පන්සල් පද්ධතිය, හින්දු පන්සල්, ඉස්ලාමිය මද්රසා

16(ආ)

ශ්‍රී ලංකාවේ බෙඟද්ධ පුනරුදුයේ පසුවීම: යටත් විෂ්‍ය යුගයේදී බටහිර ආගමික හා සංස්කෘතික බලපෑම් හමුවේ බුද්ධාගම පූජාබෑමට පත්වීම.

අරමුණු: බුද්ධාගම ප්‍රතිස්ථාපනය කිරීම, බෙඟද්ධ අධ්‍යාපන පද්ධතියක් ස්ථාපින කිරීම, බෙඟද්ධ සංස්කෘතිය ආරක්ෂා කිරීම.

ඡ්‍යාන නායකයින්: මිගේටුවන්නේ ගුණානන්ද හිමි, ව්‍යුත්ති සරණකර හිමි, අනාගාරික ධර්මපාල, දෙවන විමලධර්ම සුරිය හිමි.

18(අ)

ශ්‍රී ලංකාවේ පුනරුදුයේ දනාන්තක හා සංණාන්තක ප්‍රතිඵල:

ධනාන්තක ප්‍රතිඵල:

1. නවීන අධ්‍යාපන පද්ධතියක් හඳුන්වාදීම (උස්ස් අධ්‍යාපනය සහ වෘත්තීය අධ්‍යාපනය)
2. යටිනල පහසුකම් සංවර්ධනය (රේල්, මාර්ග, වරාය, ජල සම්පාදනය)
3. නවීන ආර්ථික ක්‍රමවේද හඳුන්වාදීම (බැංකු, විමුක්තිකරණ, විශ්වාසවන්තන්වය)
4. සාහිත්‍ය හා කලා සංවර්ධනය (නවකතා, නාට්‍ය, විද්‍යාත්මක සාහිත්‍ය)

සංකාත්මක ප්‍රතිඵල:

1. සම්පූද්‍යාධික සමාජ ව්‍යුහය බිඳවැලීම (ගම්බද සමාජයේ අවසන් වීම)
2. ආර්ථික අසම්බුද්‍යාධික සම්පූද්‍යාධික සම්පූද්‍යාධික අධික රඳා පැවතීම)
3. සංස්කෘතික අර්බුදය (බටහිර සංස්කෘතිය හා සම්පූද්‍යාධික සංස්කෘතිය අතර ගැටුම්)
4. භූමි හිමිකම් සහ කෘෂිකර්මිය ස්වාධීනත්වය නැතිවීම

18(අ)

පුනරුදු යිගෙයේ තුනක ශ්‍රී ලංකාවට දිර්සකාලීන බලපෑම්:

මධ්‍යස්ථානයට: ඒකීය මධ්‍යම පාලන ක්‍රමයක් ස්ථාපිත වීම, බිනාන්‍ය නීති පද්ධතියේ අඛණ්ඩ පැවතීම, පාර්ලිමේන්තු ප්‍රජාතාන්ත්‍රවාදයේ පදනම ඇති කිරීම.

ආර්ථිකයට: වාණිජ කෘෂිකර්මිය ආර්ථික රටාවක් ඇති කිරීම, විදේශ වෙළඳපල සමග ඇති සම්බන්ධතා, තේ-රබර ආර්ථිකයේ උරුමය.

සමාජයට: බහු සංස්කෘතික සමාජයක් බිහිවීම, අධ්‍යාපනය හරහා සමාජ ගමන් බිමන් භැංකියාව ඇතිවීම, නාගරික කේන්දු සංවර්ධනය.